

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Přestupky na úseku sociálně-právní ochrany dětí“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 7. května 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Problematika přestupků v oblasti sociálně-právní ochrany dětí představuje jeden z nejsložitějších a zároveň nejpraktičtějších okruhů činnosti orgánů OSPOD. Tyto přestupky totiž často vznikají na rozhraní správního, rodinného a trestního práva – typicky v situacích, kdy rodiče nebo jiné osoby porušují povinnosti uložené právními předpisy při ochraně práv a zájmů dítěte. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (ZSPOD), vymezuje široké spektrum přestupků, jichž se mohou dopustit fyzické osoby, pověřené subjekty, právnické osoby i samotné instituce poskytující péči.

Správní orgány však při rozhodování o těchto přestupcích narážejí na složité otázky věcné a místní příslušnosti, dokazování i právní kvalifikace skutků. Zvláštní obtíží bývá vymezení hranice mezi přestupkem, výchovným opatřením a preventivním působením OSPOD, což vyžaduje dobrou orientaci v zákoně o odpovědnosti za přestupky, ve správním řádu i ve zvláštních ustanoveních ZSPOD.

Seminář poskytne ucelený přehled o právní úpravě, skutkových podstatách a řízení o přestupcích na úseku sociálně-právní ochrany dětí. Důraz bude kladen na praktické otázky – od přípravy a zahájení řízení přes dokazování a ukládání sankcí až po aplikaci zásady proporcionality a možnost upuštění od potrestání. Výklad se opírá o aktuální judikaturu správních soudů, rozhodovací praxi krajských úřadů a doporučení MPSV.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- rozlišit skutkové podstaty přestupků podle ZSPOD a školského zákona
- identifikovat odpovědnostní subjekt a podmínky vzniku odpovědnosti
- rozpoznat okolnosti vylučující protiprávnost jednání
- vést řízení o přestupku v souladu se zákonem o odpovědnosti za přestupky
- posoudit věcnou a místní příslušnost orgánu
- rozlišit úlohu OSPOD a krajského úřadu v řízení
- správně hodnotit důkazy a podklady získané jinými orgány
- využít fotografií, audio a videozáznamů v důkazním řízení
- odlišit přestupek od výchovného opatření nebo preventivního zásahu
- posoudit závažnost skutku a aplikovat zásadu přiměřenosti
- stanovit druh a výměru sankce v mezích zákona
- formulovat přehledné a přezkoumatelné rozhodnutí o přestupku
- aplikovat zásadu zákazu dvojího postihu a zásadu subsidiarity trestní represe
- rozpoznat vztah přestupku a rodičovské odpovědnosti
- vyhodnotit dopady přestupku na ochranu práv a zájmů dítěte

Obsah kurzu:

1. Právní rámec přestupků na úseku sociálně-právní ochrany dětí

- ZSPOD, zákon o odpovědnosti za přestupky, správní řád
- Vzájemný vztah a subsidiarita právních předpisů
- Účel správního trestání v oblasti ochrany dětí
- Přestupky jako nástroj ochrany, nikoli represe
- Zásady proporcionality a ultima ratio
- Historie a vývoj přestupkové úpravy v ZSPOD
- Význam judikatury a metodických doporučení
- Odpovědnostní rámec osob a institucí

2. Definice přestupku a základní pojmy

- Pojmové znaky přestupku
- Formálně-materiální pojetí
- Skutková podstata a její složky
- Objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka
- Okolnosti vylučující protiprávnost
- Nedbalost, úmysl, motiv a účel jednání
- Význam příčinné souvislosti
- Subsidiarita zákona o odpovědnosti za přestupky

3. Přestupky fyzických osob (včetně rodičů)

- Porušení povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti
- Zanedbávání povinné školní docházky
- Nepřiměřené tresty nebo ponižující jednání
- Ohrožení dítěte nedostatečnou péčí
- Porušování oznamovací povinnosti
- Zneužívání dítěte k výdělečné činnosti
- Nesplnění povinností vůči OSPOD
- Sankce a správní praxe

4. Přestupky pověřených a právnických osob

- Povinnosti pověřených subjektů dle ZSPOD
- Nedovolené zprostředkování osvojení

- Nepovolené vedení agendy SPOD bez pověření
- Neposkytnutí údajů pro výkon SPOD
- Odpovědnost zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
- Porušení pravidel v oblasti náhradní rodinné péče
- Přestupky v oblasti asistované reprodukce a náhradního mateřství
- Odpovědnost fyzických osob podnikajících

5. Přestupky podle školského zákona (§ 182a)

- Neomluvená absence a její právní následky
- Role školy, rodičů a OSPOD
- Procesní koordinace řízení podle školského zákona a ZSPOD
- Důkazní standardy při zjišťování zanedbání školní docházky
- Spolupráce s orgány obce, kraje a policie
- Hodnocení přiměřenosti sankce
- Dopady na dítě a opatření k nápravě
- Preventivní a výchovný rozměr

6. Zahájení a průběh přestupkového řízení

- Podnět, oznámení, odložení věci
- Zahájení řízení a doručování
- Účastenství a zastoupení
- Předběžné posouzení skutku
- Věcná a místní příslušnost
- Lhůty pro rozhodnutí
- Odůvodnění zahájení řízení
- Dokumentace procesních úkonů

7. Dokazování v přestupkovém řízení

- Povinnost zjistit stav věci bez důvodných pochybností
- Druhy důkazů a jejich hodnocení
- Důkazy získané jinými orgány a jejich využití
- Záznamy, fotografie, audio a video
- Zásada legality a přiměřenosti dokazování
- Odmítnutí nepřípustných důkazů
- Písemné podklady a svědecké výpovědi
- Dokumentace a vedení spisu

8. Rozhodnutí a ukládání sankcí

- Struktura rozhodnutí o přestupku
- Povinné náležitosti výroku a odůvodnění
- Druhy sankcí a jejich účel
- Pokuty, napomenutí, upuštění od potrestání
- Možnost uložit nápravná opatření
- Zásada individualizace trestu
- Test proporcionality
- Přezkum rozhodnutí nadřízeným orgánem

9. Vztah mezi přestupkem a výchovným opatřením

- Rozdíl mezi sankcí a výchovným zásahem
- Postavení OSPOD jako chránícího, nikoli represivního orgánu
- Výchovné působení před uložením sankce
- Možnost kombinace preventivního a sankčního postupu
- Zásada ultima ratio
- Prevence kriminalizace rodičovského selhání

- Etický rámec zásahu
- Judikatura k výchovným opatřením

10. Procesní chyby a jejich důsledky

- Nezákonné důkazy a vady řízení
- Překročení pravomoci orgánu
- Nesprávná právní kvalifikace skutku
- Nedostatečné odůvodnění rozhodnutí
- Nedodržení lhůt
- Nepřezkoumatelnost rozhodnutí
- Zásah do práv účastníků
- Odpovědnost úřední osoby

11. Metodika, praxe a judikatura

- Doporučení MPSV a krajských úřadů
- Kontrolní zjištění ombudsmana
- Judikatura správních soudů
- Přestupky v praxi OSPOD a jejich prevence
- Spolupráce se školami a zdravotnictvím
- Evidence přestupků a jejich vyhodnocování
- Statistické přehledy a trendy
- Reflexe z praxe účastníků

12. Diskuse a závěr školení